

De Sabadell i el seu rodal

Les torres de la muralla de la vila de Sabadell

per Joan Alsina i Giralt

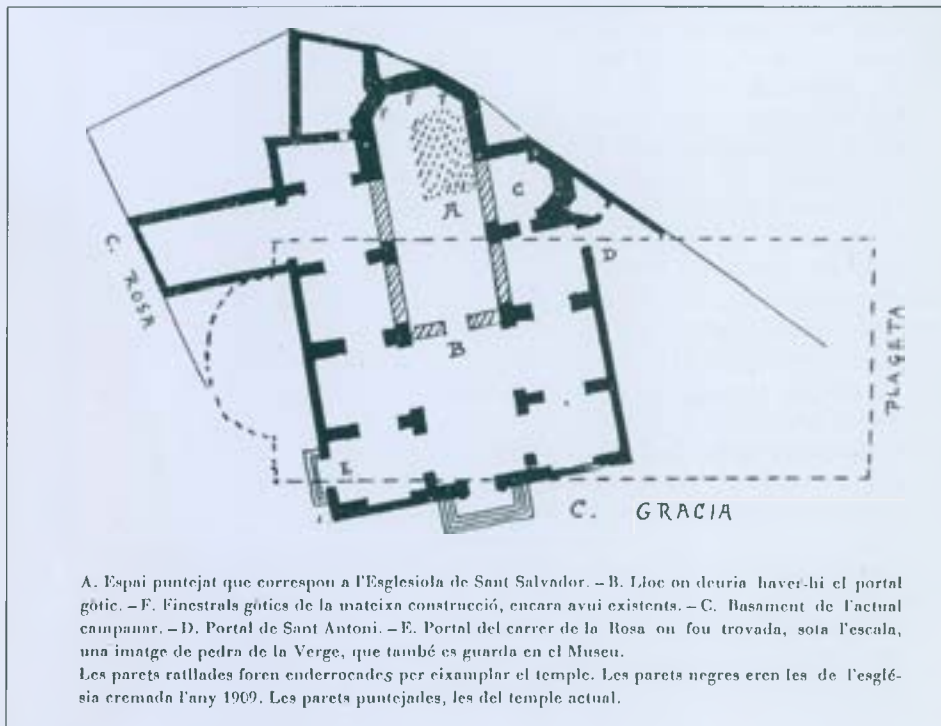

Dibuix de Marià Burgués

Pere Roca i Garriga, en la seva ponència "Les muralles de Sabadell", llegida a la Fundació Bosch i Cardellach el 26 de gener de 1963 i publicada el 1972 en "Quaderns d'Arxiu" núm. 22, diu: "Algun indici referent a l'existència de torres a les nostres muralles, sí que existeix" (p.12) "L'existència de torres al llarg de la muralla és, com hem dit abans, quelcom que no ha quedat encara ben clar i que preocupava de debò Bosch i Cardellach" (p.19).

Un document de 1446 (AHS. E.26, p.94 r.) ens ve a confirmar l'existència d'aquestes torres, tot i que -reconeixent, el document, que n'hi havia diverses- ens dona només la situació exacta d'una de les torres.

En aquest document, datat a dilluns 13 de febrer de 1446, Pere Ses Tries, Bartomeu Lonch i Raimon Dalmau, jurats en aquell any de la vila de Sabadell, esmenten que el 27 d'agost de 1398 s'havia llegit públicament, i ordenat pels Jurats d'aquells dies, la següent ordre: "Ara ojats que fa hom a saber a tots generalment per manament dels senyors que han ordenat los jurats i prohoms de la vila de Sabadell, amb voluntat de la Cort, que cap home ni cap persona de qualsevol estament ne condició sia, no gosi emprar ni fornir-se en nenguna manera de les torres que són entorn del mur de Sabadell sinó en temps de guerra, si doncs aquelles no asseguraren amb carta que les hagen de tenir ells i

A. Espai puntejat que correspon a l'Església de Sant Salvador. - B. Lloc on deuria haver-hi el portal gòtic. - F. Finestrals gòtics de la mateixa construcció, encara avui existents. - C. Basament de l'actual campanar. - D. Portal de Sant Antoni. - E. Portal del carrer de la Rosa on fou trobada, sota l'escala, una imatge de pedra de la Verge, que també es guarda en el Museu. Les parets ratllades foren enderrocades per cixampliar el temple. Les parets negres eren les de l'església cremada l'any 1909. Les parets puntejades, les del temple actual.

Lluís Mas i Gomis "Nostra Comarca" núm. 42

llurs hereus en bon condret i per tots temps i sens tota detrocació de aquelles, sots bant de deu lliures de moneda de Barcelona per cascuna vegada que contrafarà".

La menció, el 1446, d'aquesta ordre de 1398 es fa per advertir al rector de l'església de Sant Feliu, Antoni Staper, del mal estat de la torre que "teniu a la casa de dita rectoria, que afronta amb el mur de dita vila i el portal anomenat de'n Mateu, en el lloc que la muralla i la casa vostra afronten vers migdia. Dita torre de dita vila està afixa amb dita casa vostra de dita rectoria. I la torre està en vies de perdicció i deterioració".

De la descripció que en fa el document de 1446, del plànol, possiblement de mitjan segle XVIII, que ens dona Bosch i Cardellach en els seus "Anales" (en el manuscrit original de Bosch i Cardellach, propietat de Josep Miquel Sanmiquel i Planell, i que, curiosament, en els "Anales" publicats el 1882 no hi apareix) i del plànol de les diverses modificacions sofertes per l'església de Sant Feliu, plànol que publicà Lluís Mas i Gomis en "Nostra Comarca" núm. 42 d'abril-maig-juny de 1931, podem deduir amb força aproximació on devia ésser la torre de la muralla anexas a la rectoria: a l'actual Racó del Campanar, a migdia del propi campanar, i possiblement ben a prop de l'actual paret

de llevant de l'església actual.

D'una altra torre tenim també notícia, encara que de manera menys concreta que en el cas de la torre de la rectoria, sí però ben fidedigna.

Diu un document de 1596 (AHS. D.12.159): "... en lo camí devers la font del Raval, fora los murs, i com fórem davant la torre de la muralla...". Aquesta torre no pot ser altra que la que ja esmentava una Ordinació de 22 de juliol de 1561: "Que sia adobada del millor modo que estigui bé aquella torre la qual és en la muralla de Sabadell vora el portal de Terrassa...". Aquesta torre era anomenada també el Colomer de'n Botet i més tard torre de'n Feu ("Pere Joan Alzina anà a cercar aigua als valls de la vila que estan junt a les muralles i a la torre de'n Feu...", diu una Ordinació del 2 de maig de 1628); el darrer nom amb que fou coneguda fou el de torre de'n Casalí (veure el meu arti-

